

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцями в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порти. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Крайна пора отямитись!

(Дальше).

Ми навели майже в цілости першу статью «Діла» (ч. 166), в котрій сей головний орган національно-демократичного сторониства вказує на те, що наше народне життя кільканайцяти останних років а навіть місяців не свідчить зовсім «про наше національне виробленє, а спеціально про нашу політичну зрілість, бо ми керуємо ся не так пляною розвагою і розумово узаasadненими правилами та постулятами, як більше чутєм, настроєм, афектом».

До такого погляду, до такого переконання дійшов національно-демократичний орган аж тепер, коли осуджувані і гуджені ним «угодовці» висловлювали такі самі погляди перед десяти а навіть дванадцяти роками. Так н. пр. в січневім випуску «Правди» з 1892. р. з нагоди брошури «про розмову Турчанського Русина з п. Телішевским» читаємо ось що: «В політичнім діланю потреба нам передовсім терпеливості, витривалості, розваги і поміркованя і тому радимо Турчанському політикоки-сповідникови посла Телішевського не забувати народної приповідки: «десять раз змір — раз втні!» А дальше в січні 1893 звертало ся в «Правді» бачність Русинів-народовців на ту обставину, що москвофільська кліка і радикальна фракція вели завзяту агітацію щоб ослабити акцію Русинів-народовців, а з нашого боку мало що роблять.

«Вказувано вправді на потребу політично-національного освідомленя нашого селянства і міщанства і заснован в тій цілі «Народних Рад», навіть засновано декуди такі товариства політичні, але «Народна Програма» появилася не скорше як в півтора року по розпочатій акції, а поучувати нарід про его права, доводити до свідомости національно-політичної або ніхто не заходив ся, або се були так спорадичні випадки, що не мали ніякого впливу на загал. Організація народної не переведено і досі (значить від проголошеня «нової ери» 25. листопада 1890 до кінця 1892 р.) як се сконстантовано на зборах «Народної Ради». Частина нашого суспільности зрозуміла цілу акцію (т. зв. нової ери) так, як свого часу святаюрська партія зрозуміла прихильність правительства австрійського до Русинів: wir brauchen nichts zu tun, die Regierung wird schon selbst für uns sorgen — і вижидала чим скорше і як найбільше «концесий».

На загальних зборах «Народної Ради» в грудні 1892. р. сконстатував голова п. Романчук, що «перед двома роками (в грудні 1890 р. по новій ері) був настроій зібраних членів може надто оптимістичний, а тепер надто песимістичний, всі себе уважають ся пригнобленими, знати апатию».

До сего зробила «Правда» таку замітку:

«Сі обидві прояви сконстантовані головою «Народної Ради» можемо вважати лише яко вислідок політики нервів. Ми звичайно любимо славити ся нашою терпеливостю, одначе вік нервів витиснув свій вплив і на рускій суспільности. Ми одушевляємо ся на час деякими справами, маємо благородні пориви, найкрасії думки і заміри, одначе не стає нам терпеливості і витривалості довести їх до кінця, до ладу, задля дрібних навіть перепон і невдач тратимо духа, енергію, попадаємо в неохоту, невдоволенє і неємо нераз найкрасше розпочате діло. Тимчасом іменно політика серед таких трудних обставин як в австрійській державі взагалі, а особливо в Галичині, вимагає холодного розуму витривалості і праці».

Нетерплячка Русинів-москвофільських і радикальних агітацій проти т. зв. нової ери перла до опозиції, а «Правда» з тої нагоди писала на тім самім місци ось що:

«Невдоволенє серед рускої суспільности має бути причиною переходу навіть до опозиції. Якогож сподівати ся з того добутку? Хибаж рускі послы не були довший час в соїмі в опозиції? І чи серед рускої суспільности було вдоволенє? Чи й тепер можна би сподівати ся, що нарід руский зведений до безплідної ролі опозиційної був би тим вдоволений? Ми назвали єю ролю безплідною, бо справді, коли опозиція такого інтелектуально розвптого, національно свідомого, матеріяльно незалежного народу як Чехи показує ся безхосенною і посеред опозиційного клубу молодческого в радї державній проявляють ся всякі сторониства відмінних і суперечних поглядів, коли така могуча партія німецько-ліберальна, погрозивши опозицію, силкує ся знов стати впливовою партиєю правительствою, то ми думаємо, що наша суспільність, тямлячи добре Гребінчину приказку про «Мірошника», не піде на дорогу безплідної і безуспішної політики. Ми можемо сказати словами референта народної програми д-ра К. Левицького і бажати, щоб вони війшли в тіло і кров нашого суспільности і кермували нею в усій роботі народно-національній. «Не оглядаймо ся на те, говорив др. К. Л., яка єсть політика правительства супроти Русинів: чи прихильна чи неприхильна. Цілий бо нарід руский має вести роботу органічну з долини, щоб був готовий на всякий час. Самі здобутки політичні не принесуть нам зісна, бо лише той нарід є в силі вихиснувати права політичні, котрий був в силі здобути собі тоті права. Не можна поминути тут і тої обставини, що добра організація народна піддержує діяльність не лише товариств політичних, але також народних заступників — наколи тоті находять кріпку основу в самім народі. Тому треба нам прокинутись з всякої байдужности і легковаженя справ народних, не треба допускати знеохоти по неудачах, але з повним завзятем і вірою в будучину іти сміло вперед».

«Отже покиньмо політику нервів, а йдїм

за покликком холодного розуму; покиньмо політику шумних фраз, ефектовних покликів демонстраційних, а возьмім ся живо і горячо до щирої, органічної праці над нашим селянством і міщанством, розбудїм і зорганїзуємо нашу інтелїгенцію, а коли іти мемо за провідною зорею нашого національного самостійности, тоді при щирій праці органічній дійдемо до своєї мети!»

«Правда», витаючи зворот керманічів партії народовців з дороги політичної блуканини до політики основаної на виразних принципах, вказувала на потребу пильної і невсипучої праці.

«Се проясненє нашого справи, писала «Правда», вважаємо починаю нової доби в національно-політичнім житю Русинів, хоча зовсім не мавимо ся надїєю, щоб без труду і праці посипались для Русинів великі здобутки. Не знеохочуймо ся хочби навіть неудачами хвилими, не теряймо духа, коли може навіть і серед нас проявлять ся деякі сумніви, бо ідея правди вимагає великого труду, мусить собі промостити тернисту дорогу щирою, невсипучою працею». «Від доброї організації, від щирої і невсипучої праці, від виявленя сили Русинів, від поступованя простою дорогою проголошеної програми залежний буде і дальший успіх розпочатого діла. Не забуваймо ніколи, що в наших головних руках спочиває доля і будучина руского народу».

«Поклик сей до праці органічної підняли ми іменно задля того, позаяк добре тямилу русьскі навички рускої суспільности (wir brauchen nichts zu tun, die Regierung wird schon selbst für uns sorgen). Ми вказували і тоді й опісля, що Русини-народовці повинні, станувши раз принципіально на тій дорозі окремо від москвофільських і радикальних елементів, поступати нею без огляду на прихильність або неприхильність правительства, прихильність або неприхильність Поляків, організувати ся і скріплити ся поміж собою, почати позитивну працю серед народу на основі проголошених принципів, а від правительства і більшости соймової польскої вимагати потрібних для розвитку Русинів уступок на полі адміністрації, судівництва, шкільництва і т. д.

«Протягом 1891 і 1892 рр. стали проявляти ся позначки зміни прихильної Русинам (міністер справедливости видав призволенє робити вписи рускою мовою в книгах ґрунтових, міністерство внутр. справ призволило оснувати руске товариство асекураційне «Дністер», котре вже тепер заповідає великі надїї — установлено 4-класові рускі школи взірцеві при мужеских семінариях в Станіславові і Тернополі і 4-класову школу взірцеву руску при женській у Львові, основано паралельні класи рускі при гімназії в Коломиї, що мають бути засновком самостійної гімназії рускої; утворено руску катедру історії в університеті львівскім — окрім того ще деякі розпорядженя і постанови. Вельми важною обставиною було й се, що в 1891. р. в перший раз до ради державної війшли послы-народовці, котрі

Від 36 літ ествуючий

ГОДИННИКАРСКО-ЮВІЛЕРСЬКИЙ МАГАЗИН

ЮЛІЯНА ДОМБРОВСЬКОГО
у Львові, ул. Гетьманська ч. 4.

порушає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинні перстінці, шлюбні обручки, будильники, годинники великі і малі в великій виборі з першорядних світових фабрик по найнижшій цінах. 108(4-8)

там руске питање поставили на ширшій як досі основі). Се був початок нової політики супроти Русинів, писав в січні 1892 р. віденський кореспондент «Діла» (Романчук), завдаток нам даний, а ми не перестанемо добивати ся всіх тих прав, які конституція австрійська признала всім народам держави. Осягненє тих прав і відповідного нашому народному достоїнству становища в державі буде залежати найбільш від розважного, консеквентного і діяльного поступованя цілої рускої суспільности, а передовсім руских послів».

«Ми й з свого боку і тоді і попереду вказували теж на конечну потребу ясного, розважного, консеквентного і діяльного поступованя рускої суспільности, на потребу елімінованя з посеред рускої суспільности елементів, що вносять в ню лише заколот а спиняють всяку позитивну роботу для просвіти і економічно-культурного подвигненя руского народу».

Але дуже скоро показало ся, що, як тепер признало «Діло», не було у нас національного виробленя, політичної зрілості, не кермувала ся суспільність, а також і деякі послі плянвою розвагою, а більше чутєм і афектом і додамо ще — жадобою популярности, а се викликувало баламутства і заколот серед суспільности, до чого чимало причиняло ся і само «Діло». Справедливо отже писала тоді «Правда»:

«Одначе чимало до того заколоту серед суспільности рускої, до непривхильности суспільности польської причинили ся і самі Русини-народовці, іменно послі і головний орган «Діло», забуваючи про ті принципи, яких мали придержувати ся в політиці; не стало у них того розважного, консеквентного і діяльного поступованя, яке їм вкладав на серце віденський кореспондент «Діла».

«Колиб хто задав собі стільки праці, щоб хоч би лише за три останні роки звів разом провідні статі політичні «Діла», то з сего вийшла така різнородна мозаїка, що ніхто не повірив би, що се виімки з того самого органу. Замість розвивати консеквентно ідею народну, виховувати й освічувати руску суспільність, «Діло» піддавалось хвилевим вражінням, збивалось раз від разу то сюди, то туди, затемнюючи те, що попереду почало прояснювати, попадало при якій небудь дрібній невдачі в безвідрадну розпуку або чорний песимізм, яким навіяні наші москвофільські і радикальні органи. Не дивно отже, що при такій хиткості, неясности і неконсеквенції «Діла» і суспільність наша не має ясних, постійних і певних поглядів на нашу справу, що серед неї вкорінює ся сей песимізм, який веде до рівнодушности і байдужности або до пустого крикувства. Отже велика частина одвічальности за все те спадає на «Діло».

Недостачу такої витривалости і політичного виробленя та зрілості показав і голова клубу руского в державній раді п. Романчук, коли вже з кінцем 1892. р. почав хитати ся в своїм поступованю, а відтак виступив з п. Телішевским з руского клубу. З того приводу писала тоді «Правда»:

«Сю путанину збільшили ще справозданя п. Романчука в Долині і в Бібрці, позаяк в них голова клубу послів станув в суперечности сам з собою. Коли бо давніше вважав важною справою піднесенє руского шкільництва і домагав ся в соїм засновуваня руских шкіл, тепер, коли війшов до ради державної і коли неоднораз на тім полі Русини придбали, не вважав голова клубу потрібним пояснити своїм виборцям значіння сего, що осягнули Русини на полі шкільництва за час его послованя в раді державній! Мабуть все те зачисляє п. Р. поміж ті «дрібні та хвилеві користи», про які натякнув, пояснюючи «опортуністичну» (утилітарну) політику, а дораджуючи Русинам вести принципіальну політику. Такі самі погляди висловлені в статях в «Ділі» з Відня під час останньої сесії ради державної, передрукованих «Галичаніном» (а тепер рускі послі пять літ борють ся о ту дрібну користь: станиславівську гімназію! ред. Рус.)

«Погляд се зовсім хибний, позаяк придба-

ня на полі просвітно-економічним — се не «дрібні і хвилеві користи» — а головні підвалини до культурного розвитку народу. З таких на перший погляд «дрібних користей» складає ся мало-помалу велика і тревала будівля, як се бачимо в усіх культурних народів.

«Шкода однак, що і п. Романчук і «Діло», котре в останніх часах так одушевляє ся політикою молодческою, не розібрали, якою то дорогою дійшли Чехи до теперішнього розвитку національно-політичного і культурного. А коли вже не на взорець Чехів, то хоч би так дрібно-го народу як Словинці належало глянути і подумати, чи не початиб Русинам аб ово такої роботи, замість жалів на щербату долю!? Не що инше, як такі «дрібні користи» — школи і просвітні інституції поставили Чехи на високім ступні розвитку культурного, не що инше, як інституції економічні зробили їх матеріально засібними і незалежними, а оперши ся на таким високім культурнім і економічним розвитку, виявили Чехи і таку живу свідомість і силу національну і політичну. А треба й се тямити добре, що ні один Чех не віддав би ні за що ні своєї мови і літератури, ні своєї національности. Такі отже жалі, що правительство не дає нам зорганізуватись — просто смішні і недостойні поважного політика. Нам треба вже раз покинути політичну блуканину, а стояти рішучо при своїх принципах, на яких основана наша народна програма, не оглядаючись на те, чи се буде популярно чи непопулярно. Ми повинні передовсім дбати про національно-культурне піднесенє нашого народу, а до того найбільш причинять ся школи, яких нам найбільш треба домагати ся. Підготовленє свідомої і освіченої інтелігенції заневить успішний розвиток національно-культурний нашому народови, дасть спроможність дивинути его також на полі економічним. Тут зроблені лише перші почини заснованєм «Народної Торговлі» і «Двістра» і розвиток сих інституцій може рускому народови принести в будучині чималі прислуги. Одначе не забуваймо, що требаб подумати про організацію товариств цадничих і задаткових та спілок промислово-господарских на такий лад, як вони введени в Чехів і Словинців, а тим способом забезпечити народови ліпший біт і незалежність економічну. Але сего не зробимо ухвадами резолюцій, а треба взяти ся практично до діла. Хто щирій Русин, хто почуває ся до святого обовязку служити і трудитись для добра нашого народу, нехай пристає до сеї праці на основі ясної і визначної програми народної. Така політика принципіальна принесе певно і скоро важні придбаня рускому народови і поставить его побіч сусідів на поважному становищі. Ясне і виразне становище Русинів-народовців, оверте на проголошених в 1890 р. і в народній програмі принципах, мусить спонукати і Поляків і правительство, щоб відносились прихильно до національно-політичного і культурного розвитку руского народу і не тільки розвитку руского народу не спиняли а его підмагали і засобляли, бо сего вимагає не тільки інтерес руского народу, але й інтерес краю і держави».

(Дальше буде).

Просвітою до добробиту.

В посліднім числі «Економіста» заставлює ся звісний вже зі своїх економічно-політичних статей п. Ортоскоп над повисшою kwestією в ось яких увагах:

В наслідок непродуктивного характеру суспільности і значного числа інтелігентного пролетаріяту можна сказати, що у нас під певним зглядом прийшло до гіперпродукції т. зв. «інтелігентної класи». Іменно ся «інтелігентна класа», як вебудь її абсолютне число невеличке, не продукує рішучо нічого і тим самим становить тягар на здегенерованім через павперизм народнім організмі. Рівночасно однак завдяки самолюбности і вузкоглядности, яка характеризує кожду класу, наша інтелігенція признає себе репрезентантом народу («старшим братом» для відріжненя від брата «меншого») і веде політику, яка має бути політикою цілої галицької части

народу а в дійсности є нічим иншим, як партійною політикою бюрократії. Навіть найрадикальнійша програма «радикальної партії» не брала за підставу до своєї організації матеріальних основ народа і обмежила ся до заступництва інтересів дрібної посілости ґрунтової без огляду, чи існуюване тої одної класи без клас інших можливе, чи утопічне. Колиб нам прийшло ся характеризувати загальний напрям політичного освідомленя народу від 50 років, ми назвалиб его звичайним ошукуванем себе самого, себ то укладанем бюджету видатків без бюджету доходів. Що „arme Leute kochen mit Wasser“ і що зробило ся в нас, чимало при сих доходах, які були під рукою, се правда. Однак тут мова про освіту взагалі а політичне освідомленє в особенности. Від суми наших здобутків в тім наурямі треба відшибнути всю полону і січку т. зв. національного розбудженя в народовецькому дусі, з ремінісценціями князів і гетьманів в золотих жупанах. Колиб наші історики давними роками були менше сиділи в княжому періоді і менше роздумували над передісторичними епохами України а вмiсто того показали документами, як зруйнувала нашого хлопца проінація, сервітуті, катастер, ми певне стоялиб 100 років ближше відродженя як тепер з археологією і мартирологією давньої історії. Студії над теперішнім дійсним положенєм до тепер ще ледви зачаті. Швидкий розвій подій в політичнім житю теперішньої хвилі вимагає інформацій докладних, ясних і певних. Замість того ми ступаємо на помаячки, дуримо себе, числимо на річи, які існують тільки в буйній уяві журналіста, і вкінці гатимо головою в скаду невмолимої дійсности і питаємо ся розчаровані: хто тому винен? Невжеж таку роботу можливо назвати політичним освідомленєм і правдивою освітою?

Був час, коли освіта народних мас була просто непопулярною і видавалась чимось зайвим. Відтак прийшла доба освічуваня молодшого брата переважно в дусі моралізаторским. Тепер показує ся, що той парід ще не вмiє того, що треба, хоча практикували на его розумі ріжні вчителі. Освіта елементарна приймає ся в народі несказано поволи і видає ся, що відбиває ся від хлопської голови ніби горох від стіни. Доказом на се число анальфабетів. Всеж така пригадаймо собі для поясненя, якого рода се була і по части ще до тепер є навіть ся подана народови освіта, а тоді може сей пиявий зріст покаже ся природним. Офіціальна система освіти, подавана в народних школах, має зробити з хлопської дитини загально-образованого чоловіка. В практиці, на скільки не служить просто політичним цілям верховодячої класи, показує ся для хлопца майже безужиточною. Вмiсто навчити дитину порядно читати, писати і рахувати, школа елементарна вчить буцім то багато більше і в результаті по скінченю тої школи дитина не вмiє підписатись.

(Конець буде).

Япаньско-російська війна.

Друга російська армія.

Здавало би ся, що коли Япанці вразу сформували три окремі армії, а тепер мають їх аж чотири, бо одна завята облогою Порт-Артура, то нічо дивного, що і Росіяни, в міру напливаючих військ на поле битви хотять поділити ті маси на стратегічні одиниці, пригожі до одноцільної команди. Та всеж таки європейська права заговорила зараз з нагоди іменованя ген. Гріпенберґа командантом другої російської армії, про брак довіря до Куропаткіна, про інтриґи Алєксєєва, за якого порадою цар згодив ся на се ограниченє власти головнокомандуючого і т. п. Тимчасом трохи тільки зрозуміня стратегічних основ сеї постанови, пояснить справу цілковито. Спосібність одноцільної команди в бою є ограничена. Пять корпусів становлять вже армію, яка тільки з бідою може бути кермована головнокомандуючим. Боевий фронт такої армії вносить 50—60 кілометрів і се є простор, який ще можна обняти доброю лонетою і розсилати розкази ордонансами, та в потребі звернути всі сили в данім напрямі. Хотяй і тут вже може заходити потреба поодиноких самостійних відділів

то на більшому просторі і при більшій силі військ провід поодиноких частин стоїть вже властиво поза сферою головної команди. Тому не задля недовіри до Куропаткіна, але задля практичності і стратегічної потреби цар утворив нову армію. Коли ще узгляднити те, що в особі великого князя Миколи Миколаєвича іменованій заступник царя, як полководець армії у східній Азії, то стане явним, що російська воєнна сила через утворення двох армій не статить зовсім на одноцілності свого проводу. Однак, як доносять, друга армія увійде в акцію аж на другий рік.

Зпід Мукдену.

Вересень скінчився — Порт-Аутур ще стоїть, Японці не перейшли ще ріки Гуи — заповіді Куропаткіна на початку війни сновують ся майже в календарську точність. Недогідним в его подорожжю є те, що він, як уступаюча сторона перед чисельною перевагою, з konieczности не може вести акції а ограничати ся на запобіганню неприятелиській перевазі. Як теперішня війна вказала, при борбі з новітнім озброєнням важніша є чим коли небудь рухливість війська, стара, випробована найліпшими стратегіками засада: «einzeln marschieren, — vereint schlagen!». З того згляду япанській команді треба віддати признання, хочай під Ляояном, она еше зачасно скупилася була свої три армії, так що они становили один фронт і доперва на очах противника Куропаткіна переправляв ся через ріку для обхідного маневру. І тепер Японці держать ініціативу в руках. Їх армії розділили ся, щоби великим широким обняти позиції Куропаткіна. Росіяни мусять доперва вивідувати і підходити їх становища, підчас коли тамті ділають рішучо після уложеного в гори плану, модифікованого тільки даними обставинами. Вивідуюча і зацінна служба приходить Росіянам тим тяжше, що тубольче китайське населення не видає Японців, а на против доносить їм про кожний рух російських патруль і підзвдів. Та мимо того з наставом погідної, осінньої доби і зібранем з піль збіжжа, особливо гаюляну, високо ростучого, наче наші соняшники, манджурского проса, терен став багатогідніший для російської кінноти і козацької сотні зачинають виявляти свою рухливість. Козаки ген. Самсонова відбили Японцям ціле стадо худоби, відділ уральських козаків напав япанський табор і серед страшної паніки наніс Японцям великі страти, а знов инший відділ заманив япанську шкадрону в засідку і завдав їй знатні страти в людях і конях. З тим всім загальне положення під Мукденом не змінило ся. Япанська головна сила держить ся далеко поза фронтом висунених передних відділів і плани Оями покриває еше заслона незвісности.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні чвертьроку просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, зглядчо о вирівнанні залеглих та о приєднуванні нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат. Евменія еп.; рим. кат. Ремігія. — В неділю: руско-кат. Трофима; рим.-кат. Преп. Діви Рож.

— З Бродів доносять нам: Загальні збори касинового Товариства «Основа» в Бродях відбудуть ся дні 3. жовтня 1904 о год. 1 1/2 пополудни в комнатах товариства при улиці Золотій (дім Гольдінштайна I поверх над цукорнею). — За виділ: *Северин Левирский, Іван Герасимович.*

— Духовна місія в Жовківщині. Минулого тижня відбула ся в Купичволі прилученій до парохії Боянець, пов. жовківського, духовна місія під проводом ОО. Василяна з Жовкви і Кристинополя Місія та завдяки заходам місцевого пароха о. М. Грушкевича відбула ся дуже величаво, народа зійшло ся з околиці дуже багато — проте і можна надіятися великої користі духовної. Призване належить ся також місцевому вийтові Фуцови за его ревну поміч в приготуванні до місяці і за примірний порядок в громаді в часі самих місяці. *М. К.*

— Ювілейне торжество проголошення догмати Непорочного Зачаття Пресв. Д. Марії закінчено вчора у Львові величавим походом з лат. катедри ул. Театральною, пл. св. Духа, ул. Кароля Людвика, пл. Марійською, Галицькою і ул. Галицькою на Ринок. В поході брали участь брацтва з хоругвами із всіх львівських костелів і кіль-

кох церков, польські товариства і корпорації з прапорами і лат. духовенство з князями Церкв. а з руского духовенства митрати оо. Білецький і Туркевич. На Ринку, де устроєно вівтар, архиеп. Більчевский виголосив проповідь про Непорочно Зачаття Пресв. Д. Марії. — Вечером відбув ся в салі Фільгармонії конгрес, на яким по кількох промовах ухвалено кілька резолюцій в справі: «Маріанських соціальцій», будови захоронок для дітей, установлення ордеру Непор. Зачаття і коронації блаж. Якова Стрепи, б. львівського лат. архієпископа.

— З Перемишляниціни пишуть нам: Дня 28. с. м. відбула ся в Перемишлянах окружна учительська конференція, получена з виставою ручних робіт, найбільше вишивок, і овочів з учительських городів. Вистава була під кожним зглядом цікава і заслугує на повне признання, а ініціаторам особливо п. Буцманюкови з Унева подяка за її хороше уряджене. Відай, що не перша така вистава в тім повіті, де учителі побіч праць своїх учеників полисують ся також своїми заходами коло огородництва, садівництва і пчільництва. — Дня 28. с. м. в саме полудне вибух в Перемишлянах пожеж і в протягу кількох хвиль знищив дві багаті міщанські загороди. Щасте, що се були крайні загорода а сильний вітер віяв в тім напрямі, де не було інших забудованих. Шкода була обезначена. При ратованню дві сильно відчуті ся брак організованої пожежарної сторожи, тому пожежаним було би, щоби так в Перемишлянах як і у всіх місцевостях перемишлянського повіта закладано пожежарні філії львівського «Сокола».

— Вісти з Буковини. Іспит зрілости в черновецькій гімназії в осіннім терміні відбувався від 26. до 29. вересня. Ставило ся 33 кандидатів, між тим 12 Русинів. Згалом репробовано одного на рік, а 5 з одного предмету на 6 місяців. З Русинів здали іспит: Андрійчук Кость, Брага Теофіл, Голубович Євген Іван, Дарійчук Петро, Катеринок Петро, Малекій Олександр, Падура Юрій, Радевич Дмитро, Руснак Никола, Товстюк Юрій, Чеховський Александер, Цурканович Ізидор. — Сергієвська матура в чернов. гімн. випала під кожним зглядом знаменито, бо з 124 кандидатів, яких припущено до устного іспиту, репробовано 6, а 12 здали іспит з відзначенем. Також треба піднести, що сею року ставило ся 21 Русинів, з котрих жаден не перепав. Отже таких успіхів в сій згляді не знала ще черновецька гімназія ніколи і здаєсь, що знова і не так скоро зазнає. — Святочне отворене гімназії в Кішмані відбуде ся в суботу дня 1. жовтня с. р. о 10. год. перед полуднем. В отворенню возьме участь також кв. Гогенльоге. — Стан здоровля п. Евг. Ярошинської — як доносить «Буковина» — в останніх днях став знов грізний.

— Виділ товариства «Шкільна поміч» у Львові повідомляє, що в перших днях жовтня, падолиста і грудня с. р. вишло свою книжку до тих П. Т. Родимців замешкалих у Львові, котрі ще в сій році не зволили запомочи згадане товариство добровільними датками. З огляду на се, що «Шкільна поміч» видала в минулім шкільнім році на бідну молодіж шкільн. Шевченка, ім. Шаткевича і обох шкіл виправ — квоту 1700 К — а сею року збільшилось число бідної молодіж в згаданих школах, осьміляєсь виділ «Шкільної помічи» просити П. Т. Родимців львівських о ласкаві добровільні датки на річ згаданого товариства. За виділ: *о. Евгений Гузар.*

— Зміна власности. Добра Обертуп на Покуттю купив від п. Келерманової п. Антія Лукаевич Вірменія з Заднарівки на Буковині за 420.000 К. — Села Голобутів і Завадів в Стрийщині, около 2.500 моргів простору, набув Арон Гольдгамер від маргр. Гунтлей Гордон.

— Смерть під самоходом. Звісний шпортовець п. Ян Фібіх сировадив сими днями автомобіль системи Фіята, що робить 80 кілометрів на годину. В понеділок 26. с. м. відбував пробу з ним на дорозі між Яслом а Коросном. До автомобілю вів п. Фібіх з кількома приятелями а керма спочивала в руках Італійця, приєзаного фабрикою. Около год. 6 ввечером їхано через Потік. При гостинці стояла повозка, на якій сидів візник Кравчик, селянин з Довгого. Помимо сего, що в сій порі на гостинці панував великий рух, бо тоді як-раз опускали робітники варстат, то автомобіль не звільнив бігу, але гнав дальше з шаленою скоростю. В хвили зближення ся автомобілю, Кравчик зліз з поїздки і держав коні за узди, коли однак автомобіль переїздив побіч, коні шарпнули і кинули Кравчика під колеса автомобіля. По хвили остала з него маса окровавленого людського тіла. Убитий був женатий і батько чотирох дітей.

— Листонос дефрандантом. Підурядник черновецької пошти А. З., який доручував грошеві посылки, замість доручити значну грошеву суму адресатови, заховав єї собі. Дефрандація виїшла на яву через те, що грошевий лист зареклямовано. Коли листоноса покликано до відвічальности, він добув ножа і в самоубійчій намірі завдав собі рану близько серця. Однак дената відратовано. Коли єму сиреневірене доказано, тоді

признав ся вповні до вини. Після того передано виновника судови.

— Робітнича охорона. В Базилейі зібрани ся треті головні збори «Міжнародної спілки для законної охорони робітників». Прибули заступники 11 держав і 40 делегатів кравчих секцій. Генеральний секретар Бауер подав до відома зібраних, що якийсь добродій, який не бажає собі вияви свого імени, жертвував 25.000 фр. для того, хто винайде найліпше средство проти того, щоби робітники затроювали ся оловом по ріжних промислових підприємствах.

— Для льотерії товариства «Сокол» у Львові наспіли дальше отсі фанти: Від Вп. Оксана Озаркевич велика маката шовкова з плюшевим обрамованем, мальована олійними красками; представляє краєвид з над Нілю з виступаючими на переді цвітучими полудневими рослинами, над якими буває в леті египетський ібіс; від Вп. Вол. Гнатішака зі Львова містерно виконана деревляна коробка на папіроси з оскле-ним віком, в яким містять ся одна верства імітації папіросів; від д. Н. Сіяка батистова хустинка, пестрої краски з мережаними берегами; від Вп. Юлії Твердохлібівної сервіс зложелій з чотарох скляних чарок «сецесіон» і порцеляновий пантофельок; від Вп. Ольги Дашкевич з Тустяновича) деревляний вахляр з мальованим краєвидом і різьбленими лучами; б) 2 вставки гачкової роботи містерно виконані; від Вп. Стефанії Дашкевичівної з Тустяновича) маката з плюшевими берегами і шовковим дном, мальованим олійними красками в цвєті, б) ніжної роботи нашійник з пацьоркової плетінки і перенизуваними муншельками; від Г. С. 2Н. рамка до фотографії з паперової папки з витисканими кольоровими цвєтами і бароковим обрамованем. — За надіслані фанти складаємо ширю подяку, а о дальші уклінно просимо. — *Старшина «Сокола».*

Пропозиди на свята і неділі цілого року, о. Петра Білинського, часть I і II, можна дістати по ціні 3 К за кожду часть у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарні Інститута Ставроп. у Львові, в книгарні п. Яблонського в Тернополі і в книгарні п. Добошинського в Станиславові.

Наука, штука, література.

— Руский народний театр в Городку дасть ще дві вистави послідні а то: в суботу дня 1. жовтня оперету фантастичну в 5 діях Лисенка «Відьма» і в неділю, дня 2. жовтня образ на історичнім тлі в 5 діях Кропивницького «Невольник». Опісля переїздить театр до Мостиск, де вистави пічнуть ся доперва у вівторник дня 4. жовтня.

— Економіст ч. 9. з дня 30. вересня 1904 містить отсі статі: Просвітою до доброту, нап. Ортоскоп. — Чи виплачує ся дріб? — Спількова крамниця в Гартлепуль. — Господарська рахунковість. — Економічна криза в Англії. — Рільничо-економічні виклади для священників. — Мотори електричні. — Рух в товариствах кредитових. — Новинки. — «Економіст» виходить раз в місяць і коштує річно 5 К. Адреса редакції і адміністрації: Львів, ринок 10, I пов.

Телеграми

з дня 30. вересня.

Париж. З Риму доносять, що папа б.в.в. епископам з Лявалю і Діону не надасть нових епископських титулів. Має се бути дисциплінарна кара за їх первісний непослух Апостольській столиці.

Петербург. Генеральний комісар Крети кн. Юрій відіхав звідси вчора ввечером.

Ст. Люї. У відділі російської вистави подерто і знищено кілька цінних портретів царя.

Петербург. Міністер внутрішніх справ кн. Святополк-Мірський прийняв вчора висших урядників свого міністерства і до них мав промову, в якій зазначив, що в своїм урядованю буде придержувати ся царського маніфесту з 10. марця 1903. р. та просив урядників, аби его підєрали в змаганях.

Послідні вісти.

О 11. год. соймова саяла зачала виповнювати ся послами шумно і бучно, неначе би внесено до сойму духа тих помпатичних Маріанських торжеств, які від двох днів надали нашому мі-

сту вид «старопольського сейму» — як висказують ся польські дневники. Богато польських послів явило ся в контуші і при карабелі а присутність п'ятох єпископів і кількох єврів ще більшу різноманітність вносить в се різнобарвне зборище; на галеріях великий круг вистроєних лавь. На руских лавах присутні всі послі, тільки місце п. Барвіньського заняв... о. Еффінович, теперішній новий член руского клубу... Серед польської лівваці явив ся др. Гломбінський... Сумний, невідрадний вид.

Три чверти на 12. год. маршалок гр. Ст. Бадені трикратним стуком булави отворив засіданя і ствердивши достаточний комплет послів, покликав на секретарів пп. Урбанського, кн. Любомирського, о. Богачевського і гр. Мицельського. Відтак маршалок в своїй промові навязав до Маріяньских торжеств, немов стверджуючи їх однаковий політичний підклад зі значінем галицького сойму і переходячи головніші точки дневного порядку, подав польским послам нагоду до оплесків при згадці про поновне внесенє закона о рентових оселях. За те руский уступ промови маршалка, в яким висказав надію, що давніше непорозумінє уступить і піде в забутє при спільній праці та виrozumілости, а заразом вівзав руских послів, щоби не утруднювали добровільної згоди, був прийнятий мовчанкою так з польської — як і з рускої сторони...

Після маршалка заняв слово намісник гр. Андрій Потоцький, який між иншим ствердив згоду правительства з заведенєм рентових осель і натякнув, що крава рада шкільна хоче полагодити сиваву станиславівської гімназії в дусі руско-польского утравізму... На руский уступ промови вибрав намісник вичисленє сухих дат що до регуляції рік, особливо річки Скави на Мазурах...

Маршалок виголосив еще некрольог бл. п. Романовичови, а відтак перед приступленєм до дневного порядку пос. Олесницький заняв голос іменем клубу руских послів для зложеня деклярації, яку задля недостачі місця подамо завтра. По формальній дискусії що до виданя п. Стояловського і проекту виділу краєвого задля зменшеня числа членів комісії, приступлено до дневного порядку і відіслано до комісії предложених в першій читаню кількадесят сивавоздань краєвого виділу. Перед кінцем засіданя пос. Олесницький поставив нагле внесенє в справі запомогі з причини посухи. Внесенє відослано до бюджетової комісії і замкнено засіданє о год. 1/2 пополудни. Слідуюче завтра.

Надісланє.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Глядає лекції на селі

привативст VI кл. рускої гімназії. Ласкаві зголошеня приймає Іван Винар у Львові, ул. Длугоша 17.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1 актї, опрацьована після німецького.

Ціна 40 сот.

Набути можна в Ставропигійській книгарні у Львові.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„Джїстер“

стоваришенє зареєстрованє в обмежаном порукою у Львові, ринок ч. 10, дїм „Просвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Джїстрі“ від огню. Членський удїл 50 К можна зложити в ратах; внесове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затагати **ПОЗИЧКИ** на 6% за предложенєм відповідної гіпотекі або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншим купні землі пехай купуючі звертають ся за позичками до „ДЖІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділу а часть зиску призначає ся на добродійні цілі; дотенєрєлено на церкви, бурєні школи і т. п. **12 385 К.**

Стан 31. ма 1904:

Вкладки	1,698.746 К
Удїли	115.947 К
Фонди резервові	23.522 К
Позички	1,403.472 К
Цінні папери льов. в банках і на рах біжучий	506.994 К

Розклад поїздів залізничих обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломїю 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинєць, Гусятиня, Чорткова
7:30	з Рави рускої, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Законаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Освєнцима
8:10	з Станиславова, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Законаного через Краків, Мезеляборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрип, Борислава	10:45	до Черновець, Делятина, Залїцик, Новосєлиці
10:20	з Ришєва, Любачева	10:50	до Безаца, Сокала, Любачева
11:25	з Коломїи, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинєць, Чорткова, Залїцик, Гусятиня
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вижницї, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Римауова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Законаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцик, Кіцмана, Новосєлиці (через Жучку, Вижницї)	3:05	до Стрип, Хирова, Борислава, Тухлі від 1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятиня, Копичинєць, Козови	3:30	до Ришєва, Любачева, Хирова
4:35	з Стрип, Хирова, Тухлі (1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:08	з Сокала, Белзця, Любачева	5:55	до Коломїи, Жидачева
5:30	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Залїцик, Гусятиня, Іваня пустого, Скали, Копичинєць	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Пешту, Ц. Санча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новосєлиці і Сучави	7:05	до Рави рускої, Сокала
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, (Жидачева 1/2—3/4 вкл.), Гусятиня, Керезмезе, Калуша	10:05	до Перемішля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загірї
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Броцлава, Варшави, Праги, Освєнцима, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Залїцик, Делятина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Кракова, Відня, Броцлава, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинєць, Залїцик, Скали, Іваня пустого, Гусятиня	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинєць, Грималова, Іваня пуст., Скали, Гусятиня, Потутор
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава	11:05	до Стрип
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Залїцик	11:10	до Рави рускої, Любачева (що недїлі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Законаного, Н. Санча
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4 вкл.), Сучави, Кіцмана
на дворець „Підзамче“		4:10	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Освєнцима
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів	з двірця „Підзамче“	
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятиня, Копичинєць, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинєць, Гусятиня, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинєць, Залїцик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятиня, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинєць, Залїцик, Іваня пустого, Скали, Гусятиня	2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинєць, Гусятиня, Грималова, Скали, Іваня пуст.
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
		11:24	до Підволочиск, Бродів, Копичинєць, Залїцик, Іваня пустого, Скали, Гусятиня, Грималова

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:03 пополудни, 7:54 і 8:59 вечером. (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/4 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в недїлі і свята)
зі Ширця 9:31 вечер (1/6 до 11/9 вкл. в недїлі і свята), з Любича вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що недїлі і свята)

ЗАМІТКА: Чає середно-європейській різниця ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год 36 мин часу львівского. — Нічні години від 6 вечер до 5:55 рано обведено рамками. — В містї продає білеті ампчайні агенція членів І. Ст. Соколовского назва Гасмана 9. від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красицьких ч. 5.) удїляє поясненє в сивавах залізничих, продає білеті нєлького рода і роаклади їди, в годянах урєдкових від 8. рано до 3. пополудни, а в недїлі і свята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного двірця:

до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполуд., 1:05, 3:35 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.)
11:10 в ночи (що недїлі)
до Янова 6:10 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/4 вкл.)
1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в недїлі і свята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/4 вкл.) і 5:48 пополудни.
до Ширця 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в недїлі і свята), до Любича вел. 2:15 попол. (від 15/5 до 11/9 вкл. в недїлі і свята.)